

BESLUT

Beslutsdatum
2024-

Beslutsfattare
Utbildnings- och forskningsnämnden

Diarienummer
C 2024/414

Regler för inrättande och nedläggning av ämne, examen och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå

Beskrivning av ärendet

UFN har av rektor fått i uppdrag (C 2023/1096) att bereda förslag till beslut avseende hur ämnen och huvudområden ska hanteras vid Högskolan Dalarna. UFN ska dessutom ansvara för att fastställa en process för inrättande av ämnen med och utan examenstillstånd, samt utbildningsprogram med tillhörande kvalitetskrav.

Beredning av ärendet

En arbetsgrupp under UFN har under sommaren och hösten 2023 utarbetat ett förslag till regelverk som vid ett flertal tillfällen diskuterats i UFN samt vid Kvalitetsrådet 2023-10-26 och 24-02-08. I oktober remitterades förslaget till institutionerna och stödavdelningarna för studentservice, stöd för ledning och styrning, samt stöd i forskning och utbildning. Framför allt syftade remissen till att de olika instanserna skulle lämna synpunkter på de föreslagna principerna för hur ämnen och huvudområden ska hanteras i framtiden, samt hur HDa i en övergångsperiod skulle kunna hantera de ämnen och huvudområden som finns i dag. Förslaget har justerats efter de synpunkter som inkom i remissen, och ett bearbetat förslag diskuterades i UFN 2024-01-17. Efter avstämning med prefekterna har överenskommit att det reviderade förslaget inte remissas då institutionernas arbetsbelastning är hög.

Beslutets implementering

Beslut om fastställande av Regler för inrättande och nedläggning av ämne, examen och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå planeras till UFN:s möte 13 mars, och kommer att gälla därefter. UFN kommer att genomföra en uppföljning inom ett år efter fastställandet och revidera regelverket om det finns behov.

Beslut

Utbildnings- och forskningsnämnden beslutar

- att fastställa Regler för inrättande och nedläggning av ämne, examen och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå.

Ärendet föredrogs av ...

Linda Vixner

Ordförande Utbildnings- och
forskningsnämnden

Ange namn på föredragande

Föredragande

Bilaga

Ange eventuella bilagor

Delges

Ange namn.

Expedieras till

Ange namn.

Regler för inrättande och nedläggning av ämne, examen och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå vid Högskolan Dalarna

Ange engelsk dokumenttitel här (om det finns)

1 Inledning

Detta dokument beskriver process för inrättande av ämnen, examen och utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå vid Högskolan Dalarna. Dokumentet innehåller också relaterade definitioner, principer och ansvar som gäller dessa samt bedömningsgrunder för inrättande av ämnen, examina och utbildningsprogram. Även process för nedläggning eller uppehåll ingår i dokumentet.

Inrättande av ämnen, examina och utbildningsprogram är strategiska beslut där högskolan åtar sig betydande ansvar av såväl kvalitativ som ekonomisk art. Rektor fattar därför beslut om inrättande eller nedläggning av dessa. Inrättande sker efter kvalitetsgranskning av utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) alternativt Universitetskanslersämbetet (UKÄ) (se avsnitt 3).

Innan arbetet med att ansöka om inrättande av ämne, examina eller utbildningsprogram påbörjas ska kontakt tas med UFN:s nämndkansli: ufn@du.se. Kansliet ger råd både när det gäller processen för inrättande och framställningen av ansökan enligt anvisade mallar. Överenskommelse om eventuell anpassning av mallarna för det aktuella ärendet görs i detta steg.

2 Definitioner, principer och ansvar

Definitioner, principer och ansvar som gäller ämnen, examina och utbildningsprogram kan variera mellan olika lärosäten i Sverige. Det som anges i detta avsnitt gäller vid Högskolan Dalarna.

2.1 Ämne

Ett ämne representerar ett kunskapsområde inom vilket forskning och utbildning bedrivs, och som omfattar en uppsättning teorier, begrepp, metoder och tillämpningar. Forskning inom ämnet bidrar till utveckling av dessa, eller till nya teorier och metoder.

Ämnen inrättas av rektor när ett dokumenterat behov inom utbildningsverksamheten finns (se avsnitt 3) och efter särskild granskning av UFN mot uppställda kriterier (se avsnitt 3). I samband med inrättandet utser rektor även en värdinstitution för ämnet.

För varje ämne ska det finnas en definition. Bland annat används den för att avgöra ämnestillhörighet för kurser och lärarpersonalens huvudsakliga ämnestillhörighet. Definitionen ska vara kortfattad och den ska precisera ämnets kärna. Eventuell lokal profilering för ämnet vid Högskolan ska framgå. En mer

utförlig ämnesbeskrivning ska tillföras ansökan om inrättande. Ämnesdefinitionen fastställs av rektor i samband med att ett ämne inrättas.

Inom ett ämne erbjuds utbildning i form av kurser, vilka kan ges som fristående, som specificerade kurspaket och som kurser i utbildningsprogram. Kurser har alltid en ämnestillhörighet, vilket framgår av kursplanen.

Alla lärare har sin huvudsakliga hemvist i ett ämne. Ämneskollegiet, som innefattar ämnets lärare, arbetar med att utveckla och säkerställa kvaliteten i ämnets utbildnings- och forskningsverksamhet. Lärare från andra ämneskollegier med kompetens som är relevant för kunskapsområdet kan med fördel bidra till utbildnings- och forskningsverksamheten i ämnet.

I ämneskollegiet finns en ämnesansvarig lärare som utses av UFN i en process där nominering av ämnets kollegium ingår¹. I uppdraget ingår bland annat att samordna kvalitetsarbetet inom ämnet, bereda kursplaner, säkerställa progressionen mot examensmålen i ämnets utbildningar på samtliga aktuella nivåer, samt säkerställa att tillräcklig lärarkompetens och forskningsverksamhet finns för att genomföra utbildningen inom ämnet samt för forskningsanknytning av de kurser, examina och utbildningsprogram som ämnet ansvarar för.

Ett ämne har ansvar för en eller flera examina på grundnivå minst kandidatexamen/yrkesexamina på motsvarande nivå (se avsnitt 2.2).

Ämnen som inte har ansvar för någon examen benämns resursämnen. Dessa ämnen ger kurser och utgör även stöd och komplement för utbildning på grund- och avancerad nivå. Vid inrättande av ämne ställs inte lika höga krav på resursämnen som för ämnen som ansvarar för examen.

Ett ämne kan ha ansvar för ett eller flera utbildningsprogram². Ansvaret gäller särskilt programmets innehåll och säkring av examensmålen samt att relevant lärarkompetens och forskningsverksamhet för programmets profil finns.

2.2 Examina

Examina vid Högskolan Dalarna kan uppnås via utbildningsprogram, specificerade kurspaket, eller fristående kurser. För utbildningsprogram framgår examensbenämningen av programmets utbildningsplan.

Högskolan Dalarna äger generell rätt att inrätta och utfärda generella examina upp till och med magisternivå. Generella examina utfärdas inom huvudområden, på grundnivå (högskoleexamen och kandidatexamen) och på avancerad nivå (magisterexamen och masterexamen). Lärosätet kan även besluta om examen på masternivå inom områden där UKÄ beviljat examenstillstånd, liksom examen i inriktningar inom yrkesutbildningar för vilka UKÄ beviljat examenstillstånd (undantaget lärarutbildningar). Vissa examina förutsätter särskilt tillstånd från UKÄ. Hit hör nya yrkesexamina, examina i nya områden på masternivå samt nya inriktningar inom lärarutbildning.

Ansökan om att byta benämning på ämne eller befintlig examen samt inrättande av ny lägre examensnivå görs i särskild ordning. Kontakta UFN:s nämndkansli ufn@du.se.

¹ Under framtagande

² Ansvar för program inom lärarutbildningen är under utredning

De examina som utfärdas vid Högskolan Dalarna och de krav som gäller för utfärdande av respektive examen framgår av lokal examensordning³. Enligt högskoleförordningen (HF), bilaga 2, krävs för en kandidatexamen ”successiv fördjupning” inom det huvudsakliga området för utbildningen (huvudområdet), och för magister och master krävs ”fördjupning”. För högskoleexamen ställs inga krav på fördjupning.

Generella examina inom huvudområden

Huvudområden, som är det huvudsakliga kunskapsområdet i en generell examen, inrättas av rektor efter särskild granskning av UFN mot uppställda kriterier (se avsnitt 3). För huvudområden på masternivå som inte faller inom ramen för något område för masterexamen där UKÄ beviljat examenstillstånd, krävs ansökan till UKÄ (se avsnitt 3).

När avgränsningen och definitionen av ett huvudområde är detsamma som för ett ämne, ligger ansvaret för huvudområdet hos detta ämne och definitionen för huvudområdet är densamma som för ämnet. Om så är motiverat kan huvudområden inrättas som inte konstitueras i sin helhet eller till största delen av kurser i ett ämne. Det kan gälla ett stort tematiskt kunskapsområde där kurser från flera ämnen ingår men där inget ämne är tydligt dominant. För dessa huvudområden gäller samma kvalitetskrav vid inrättande som för ämnen (se avsnitt 3). En definition ska finnas för denna typ av huvudområde på samma sätt som för ämnen (se avsnitt 2.1). Den används för att avgöra kursers tillhörighet till huvudområde i de fall ämne och huvudområde inte sammanfaller. Definitionen ska vara kortfattad och den ska precisera huvudområdets kärna. Vid ansökan om inrättande, ska en mer utförlig huvudområdesbeskrivning tillföras ansökan. Huvudområdesdefinitionen fastställs av rektor i samband med att ett huvudområde inrättas.

Vid inrättande av huvudområdet utses ett av de ingående ämnena, dock inte ett resursämne, som ansvarigt. Detta ämne samordnar kvalitetsarbetet inom huvudområdet, progressionen mot examensmålen i huvudområdets utbildningar på samtliga aktuella examensnivåer, samt säkerställer att tillräcklig lärarkompetens och forskningsverksamhet finns för att genomföra utbildningen inom huvudområdet och för forskningsanknytning av utbildning inom huvudområdet.

För masterexamen gäller att Universitetskanslersämbetet, efter prövning, ger tillstånd att utfärda masterexamen. Tillståndet avser ett område. Begreppet område skiljer sig från begreppet huvudområde som är det som används för examina upp till magisterexamen. Ett område kan beskrivas som ett avgränsat kunskapsfält som kan vara bredare än ett huvudområde. Ett område kan rymma ett eller flera huvudområden.

Högskoleexamen kan utfärdas när ett huvudområde på kandidatnivå är inrättat, och utfärdas då med inriktning mot huvudområdet. I vissa fall kan högskoleexamen även utfärdas som programspecifik examen, i sådana fall inrättas den programspecifika examen i samband med inrättande av programmet. Detsamma gäller inriktning inom generell examen på vid Högskolan Dalarna, den inrättas då i samband med inrättande av ett program.

³ Lokal examensordning C 2021/833

Yrkesexamina

Yrkesexamina uppnås inom ramen för utbildningsprogram (se avsnitt 2.3). Respektive examensbenämning framgår av utbildningsplan för programmet.

Yrkesexamen (inklusive eventuell inriktning för specialistsjuksköterskeexamen och teknikområde inom högskoleingenjörsexamen) inrättas av rektor efter särskild granskning av UFN mot uppställda kriterier (se avsnitt 3) tillsammans med det utbildningsprogram som leder till examen. För ny yrkesexamen som inte faller inom de examenstillstånd som Högskolan Dalarna har, krävs ansökan hos UKÄ innan inrättande (se avsnitt 3). Samma interna kvalitetskrav gäller vid inrättande av yrkesexamina som för generella examina på motsvarande akademiska nivå (se avsnitt 3).

Examen med inriktning inom lärarutbildning kräver särskilt examenstillstånd från UKÄ.

Högskoleingenjörsexamen utfärdas med angivande av ett teknikområde. Detta framgår av examensbenämningen i utbildningsplanen för respektive utbildningsprogram.

2.3 Utbildningsprogram

Ett utbildningsprogram är en sammansättning av olika kurser som leder fram till examen, generell examen, yrkesexamen eller båda. Kurser som ingår och programmets examensbenämning framgår av programmets utbildningsplan.

Nya utbildningsprogram inrättas av rektor efter särskild granskning av UFN mot uppställda kriterier (se avsnitt 3). Vid behov inrättas ny examen (se avsnitt 2.2) i samband med inrättande av utbildningsprogram, även detta efter särskild granskning av UFN mot uppställda kriterier (se avsnitt 3).

För utbildningsprogram som leder fram till ny yrkesexamen eller en ny inriktning inom lärarutbildning, krävs ett godkännande från UKÄ innan inrättande. Detsamma gäller om ett utbildningsprogram ska leda fram till examen i huvudområde på masternivå som inte faller inom ramen för något område för masterexamen där UKÄ beviljat examenstillstånd. Ny inriktning inom specialistsjuksköterskeexamen eller nytt teknikområde inom högskoleingenjörsexamen kräver ingen ansökan till UKÄ.

Processen att inrätta ett utbildningsprogram är skild från processen att fastställa dess utbildningsplan. Beslut om utbildningsplan fattas efter att rektor inrättat programmet och i särskild ordning⁴.

Ett utbildningsprogram är knutet till ett ämne⁵, dock inte ett resursämne, som ansvarar för att samordna kvalitetsarbete och utveckling av programmet. Detta ämne ansvarar för programmets innehåll, säkerställer progressionen mot programmets examensmål samt att tillräcklig lärarkompetens och forskningsverksamhet finns för att säkerställa genomförande av utbildningen och för forskningsanknytning av programmets profil. För utbildningsprogram som leder till examen i ett tematiskt huvudområde ligger detta ansvar på det ämne som utsetts som ansvarigt för huvudområdet (se avsnitt 2.2).

⁴ Regler för kurs- och utbildningsplaner, dnr C 2023/954

⁵ Ansvar för program inom lärarutbildningen är under utredning

3 Process för inrättande av ämne, examen eller utbildningsprogram

Inrättande av utbildning kan gälla ämne, examen eller utbildningsprogram. Rektor beslutar om inrättande i samtliga fall (se 3.7 för vad som innefattas i beslutet), efter granskning av UFN eller i vissa fall UKÄ.

Ansökan om ny utbildning initieras normalt av en institution. Högskolan tillämpar ett antal bedömningsgrunder vid inrättande av ämnen, examina och utbildningsprogram (se bilaga 1, samt anvisningar och mallar för ansökan). Om inrättandet gäller utbildning där UKÄ beviljar examenstillstånd används i stället UKÄ:s vägledningar och bedömningsgrunder.

Inför att en process för inrättande startar sker en verksamhetsplaneringsprocess där institutionernas strategiska målsättningar formaliseras i en verksamhetsplan. Processen för inrättande av utbildning följer därefter normalt dessa steg:

1. Kontakt med UFN:s nämndkansli.
2. Framläggning i institutionsledningsråd.
3. Framläggning i rektors ledningsråd.
4. Förhandspresentation i UFN.
5. Utarbetande av fullständig ansökan.
6. UFN:s behandling av ansökan.
7. Beslut av rektor.
8. Fastställande av utbildningsplan (i de fall ansökan gäller utbildningsprogram).

Senast tre år efter inrättandet genomför UFN en utvärdering utifrån de bedömningsgrunder som används vid inrättande. Vid kvalitetsbrister kan utvärderingen leda till nedläggning eller temporärt uppehåll i utbildningens genomförande.

3.1 Kontakt med UFN:s nämndkansli

Initiativ på institutionsnivå till inrättande av ny utbildning kommer normalt från ett eller flera ämneskollegier eller från ledningen vid institutionen. Rektor kan också uppdra åt en institution att utreda möjligheten att inrätta viss utbildning.

Innan arbetet på institutionsnivå påbörjas ska kontakt tas med UFN:s nämndkansli. Kansliet ger råd både när det gäller processen för inrättande och framställningen av ansökan enligt anvisade mallar. Överenskommelse om eventuell anpassning av mallarna för det aktuella ärendet görs i detta steg.

3.2 Framläggning i institutionsledningsråd

Aktuellt institutionsledningsråd (IL) ska ställa sig bakom en ansökan om inrättande. Om väsentliga delar av utbildningen ska genomföras av annan institution än den sökande ska den/de institutionens(-ernas) ledningsråd också ställa sig bakom en ansökan.

Det underlag som presenteras för IL ska behandla ett urval av de bedömningsgrunder som redovisas i bilaga 1. Urvalet av bedömningsgrunder är desamma som används för framläggning i rektors ledningsråd (se avsnitt 3.2). Underlaget ska följa anvisad mall. Detta för att underlätta fortsatt arbete. Om ärendet gäller utbildning där ett nytt examenstillstånd måste lämnas av UKÄ ska underlaget även innehålla anmälarens bedömning av hur väl UKÄ:s bedömningsgrunder uppfylls.

Institutionen ansvarar för att arbetet påbörjas i tillräckligt god tid innan första antagning till utbildningen. Särskild hänsyn behöver ske till UKÄ:s ansökningsomgångar. En schematisk tidsplan finns i Bilaga X.

3.3 Framläggning i rektors ledningsråd

Institutionens förslag tas upp till samråd i rektors ledningsråd. Det underlag som presenteras för ledningsrådet ska behandla samma bedömningsgrunder och följa samma mall som vid framläggning i IL. Om ärendet gäller utbildning där ett nytt examenstillstånd måste lämnas av UKÄ ska underlaget även innehålla institutionens bedömning av hur väl UKÄ:s bedömningsgrunder uppfylls. Underlaget lämnas till rektors sekreterare enligt gällande rutiner i BeHDA.

Förutom prefekt kan med fördel tänkta företrädare för utbildningen delta vid framläggningen.

Efter samrådet beslutar rektor om ansökan ska beredas vidare. Om ansökan ska beredas vidare fortsätter arbetet med ansökan inom institutionen och resurser avsätts för arbetet. Institutionen utser ansvarig person och ställer upp tidsplan fram till formellt inrättande. En schematisk tidsplan finns i bilaga 2 och bilaga 3. Rektor kan även besluta att ärendet inte ska beredas vidare. Vid ett avslag kan institutionen återkomma med ett utvecklat underlag vid ett med rektor överenskommet tillfälle.

Rektors beslut dokumenteras i gängse beslutsmall, diarieförs och delges relevanta funktioner inom högskolan.

3.4 Förhandspresentation i UFN

Om rektor beslutar att ärendet ska beredas vidare ges en förhandspresentation av den planerade ansökan för UFN. Förhandspresentationen syftar till att informera UFN om förslaget och ge ledamöterna möjlighet att i ett tidigt skede lämna synpunkter på underlaget.

Presentationen i UFN ska ske så snart som möjligt efter rektors beslut. Underlaget inför presentationen är detsamma som vid framläggning i rektors ledningsråd.

Förutom prefekt kan med fördel tänkta företrädare för utbildningen delta vid framläggningen.

Synpunkter från UFN inkluderas i institutionens direktiv till den person som är utsedd ansvarig för ansökan.

3.5 Utarbetande av fullständig ansökan

Efter samrådet i rektors ledningsråd och förhandspresentationen i UFN utarbetar institutionen en fullständig ansökan som behandlar ett antal bedömningsgrunder (se bilaga 1). Ansökan görs i särskild mall med relevanta bilagor, exempelvis sammanställning av lärarkompetens och lärarkapacitet samt förslag till utbildningsplan. Om ärendet gäller utbildning där ett nytt examenstillstånd måste lämnas av UKÄ används från och med detta steg UKÄ:s anvisningar och mallar.

I vissa fall kan en förenklad ansökan tillämpas, vilket avgörs av UFN efter framläggning av förslaget i nämnden. Mallen anpassas då till den specifika ansökan i samråd med institutionen.

Institutionen uppmanas att samråda i ansökningsarbetet med relevanta funktioner inom verksamhetsstödet. Det kan exempelvis gälla val av namn på utbildningsprogram eller frågor som gäller examensbenämningar eller annan formalia som rör den aktuella utbildningen.

3.6 UFN:s behandling av ansökan

Oavsett om ärendet ska avgöras inom högskolan eller av UKÄ lämnas det först till UFN:s examens- tillståndsutskott (XU) för bedömning. I XU:s prövning av en ansökan ska berört utskott för granskning av utbildning vara representerat. Inom ramen för XU:s granskning ges stöd i att utveckla ansökan. Vid granskning av ansökan om att inrätta ny examen på grundnivå och motsvarande nivå för yrkesutbildning ska XU konsultera minst två externa sakkunniga med doktorsexamen. Vid inrättande av ny examen på avancerad nivå och motsvarande nivå för yrkesutbildning ska XU konsultera minst två externa sakkunniga med docent- eller professorskompetens. Vid behov kan XU konsultera externa sakkunniga även vid inrättande av utbildningsprogram. UFN äger rätt att bedöma om extern granskning är obehövlig. Alla som deltar i granskning och bedömning ska genomgå prövning av jäv i relation till ansökan. XU lämnar ett yttrande över ansökan till UFN baserat på den egna granskningen samt i förekommande fall den externa granskningen. I samband med detta får institutionen ta del av yttrandet och har möjlighet att till UFN inkomma med kommentarer.

Ansökan behandlas vid ett ordinarie möte i UFN. Underlaget för behandlingen utgörs av ansökan samt XU:s yttrande och sakkunnigutlåtanden.

Efter slutförd behandling lämnar UFN förslag till rektor om att inrätta utbildningen, att lämna ansökan till UKÄ för prövning av examenstillstånd eller att avslå ansökan. I UFN:s förslag till rektor finns en redogörelse för de argument som ligger till grund för ställningstagandet.

3.7 Beslut av rektor

Efter förslag från UFN beslutar rektor om inrättande av ämne/examen/utbildningsprogram, alternativt att ansökan ska skickas till UKÄ för prövning av examenstillstånd, eller att ansökan ska avslås.

I de fall ansökan skickas till UKÄ för prövning fattar rektor beslut om inrättande av utbildning först efter att UKÄ beslutat bevilja examenstillstånd. Då UFN redan granskat den ansökan som lämnades till UKÄ utgör UKÄ:s beslut underlaget för rektors beslut. Om UKÄ avslår ansökan bestämmer rektor hur ärendet ska beredas vidare.

I samband med inrättande fattar rektor också beslut om:

Vid inrättande av ämne:

- Ansvarig institution.
- Ämnets namn (svenska och engelska).
- Ämnets definition.
- Klassificering till utbildningsområde.
- Inplacering i SCB ämnesgrupp.
- Vilka lärare som kommer ha sin huvudsakliga hemvist i ämnet, ämneskollegiet.

Vid inrättande av generell examen:

- Ansvarigt ämne.
- Huvudområdets namn (svenska och engelska), gäller endast när huvudområdets avgränsning och definition inte är detsamma som för ett ämne.
- Huvudområdets definition, gäller endast när huvudområdets avgränsning och definition inte är detsamma som för ett ämne.
- Inplacering i SCB huvudområdesgrupp.
- Uppdatering av lokal examensordning.

Vid inrättande av yrkesexamen (inklusive eventuell inriktning för specialistsjuksköterskeexamen och teknikområde inom högskoleexamen), samt programspecifik högskoleexamen:

- Ansvarigt ämne.
- Examensbenämning.
- Uppdatering av lokal examensordning.

Vid inrättande av utbildningsprogram:

- Ansvarigt ämne.

Rektors beslut dokumenteras i gängse beslutsmall, diarieförs och delges relevanta funktioner inom högskolan.

Om rektor beslutar att ett nytt utbildningsprogram ska inrättas, fattar rektor senare också beslut om att inkludera det nya programmet i utbildningsutbudet för den termin programmet är tänkt att starta.

I samband med inrättande av ämne och utbildningsprogram, utser UFN ämnesansvarig lärare respektive programansvarig lärare

3.9 Fastställande av utbildningsplan (i de fall ansökan gäller utbildningsprogram)

Förslag till utbildningsplan ska ingå vid ansökan om nytt utbildningsprogram. Förslaget ska medfölja den ansökan som lämnas till UFN (se avsnitt 3.4).

Beslut om fastställande av utbildningsplan sker normalt vid UFN:s första ordinarie möte efter att rektor har beslutat att utbildningsprogrammet ska inrättas.

4 Nedläggning eller uppehåll

I vissa fall kan ett ämne, en examen eller ett utbildningsprogram behöva läggas ned, t.ex. om personalstyrkan minskas märkbart, kvaliteten visats vara otillräcklig eller om väsentliga omvärldsförändringar sker som påverkar utbildningen. Sådana förändringar kan också motivera ett tidsbegränsat uppehåll.

Initiativ till förslag om nedläggning eller uppehåll kan komma från UFN, från ansvarig institution eller från rektor.

Institutionen gör en konsekvensanalys där utbildningens akademiska värde, studentsituation, personalsituation och ekonomi belyses för alternativen att lägga ned, tillfälligt göra uppehåll eller att behålla utbildningen. Samråd ska göras med andra berörda institutioner och programansvariga. Institutionens bedömning lämnas av prefekt till UFN.

Efter granskning av konsekvensanalysen föreslår UFN rektor att lägga ned utbildningen, alternativt att göra ett tidsbegränsat uppehåll eller att behålla utbildningen. Förslaget ska motiveras. Vid nedläggning eller uppehåll ska en tidsplan presenteras inför rektors beslut liksom en plan för kommunicerande av beslutet till berörd personal och studenter. Om UFN föreslår uppehåll anges uppehållets längd liksom kriterier för en bedömning om att verksamheten kan återupptas med godtagbar kvalitet. Tidsplanen ska innehålla en tidpunkt där beslut om återupptagande kan fattas av rektor.

Rektor fattar sedan sitt beslut om nedläggning alternativt uppehåll. Beslutet dokumenteras i gängse beslutsmall, diarieförs och delges relevanta funktioner inom högskolan. Om utbildningen lämnas utan åtgärd krävs inget särskilt beslut. Beslut som påverkar arbetssituationen för personal föregås av

förhandling enligt MBL I samband med nedläggning av examen fattar rektor också beslut om uppdatering av lokal examensordning.

Ämnen med kurser som har startats eller där antagning genomförts kan läggas ned (permanent eller i tidsbegränsat uppehåll) först efter att dessa kurser genomförts.

Huvudområden läggs ner enligt anvisningar i Handläggningsordning för återkallande av huvudområde (C 2022/1668).

Efter att rektor fattat beslut om nedläggning av ett utbildningsprogram fattar UFN beslut om att dess utbildningsplan ska upphöra att gälla.

Kurser läggs ned enligt Regler för kurs- och utbildningsplaner ⁶

5 Bilagor

- Bilaga 1: Bedömningsområden och bedömningsgrunder
- Bilaga 2: Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad höstterminstart
- Bilaga 3: Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad vårterminstart
-

6 Anvisningar och mallar

Till dessa regler hör följande anvisningar och mallar för ansökan om inrättande:

- Anvisningar och mall för ansökan om inrättande av ämne, dnr C 2024/491
- Anvisningar och mall för ansökan om inrättande av generell examen inom huvudområde, dnr C 2024/492
- Anvisningar och mall för ansökan om inrättande av utbildningsprogram, inriktning inom specialistsjuksköterskeexamen och teknikområde inom högskoleingenjörsexamen, dnr C 2024/493

⁶ Regler för kurs- och utbildningsplaner, dnr C 2023/954

Ämne	Generell examen inom huvudområde			Utbildningsprogram, inriktning inom specialistjuksköterskeexamen och teknikområde inom högskoleingenjörsexamen		
------	----------------------------------	--	--	--	--	--

Ämnen inrättas av rektor när ett dokumenterat behov inom utbildningsverksamheten finns.

Inom ett ämne erbjuds utbildning i form av kurser, vilka ges som fristående, som specificerade kurspaket och som kurser i utbildningsprogram.

Ämnen som inte har ansvar för någon examen kommer benämnas som resursämnen.

Examina vid Högskolan Dalarna kan uppnås via utbildningsprogram, specificerade kurspaket, eller fristående kurser.

Generella examina utfärdas inom huvudområden, på grundnivå (högskoleexamen och kandidatexamen) och på avancerad nivå (magisterexamen och masterexamen).

Yrkesamina (inklusive eventuell inriktning för specialistjuksköterskeexamen och teknikområde inom högskoleingenjörsexamen) samt programspecifik högskoleexamen uppnås endast inom ramen för utbildningsprogram (se anvisningar för utbildningsprogram).

I normalfallet sammanfaller ett huvudområde med ett ämne.

Högskoleexamen kan utfärdas när ett huvudområde på kandidatnivå är inrättat, och utfärdas då med inriktning mot huvudområdet. I vissa fall kan högskoleexamen även utfärdas som programspecifik examen, i sådana fall inrättas den programspecifika examen i samband med inrättande av programmet.

Om ett nytt huvudområde ska inrättas som också innebär att ett resursämne övergår till att bli ämne med ansvar för examen ska alla bedömningsgrunder från 1.5 och framåt beskrivas.

Om så är motiverat kan huvudområden inrättas som inte konstitueras i sin helhet eller till största delen av kurser i ett ämne. För dessa ska alla bedömningsgrunder beskrivas.

Ett utbildningsprogram är en sammansättning av olika kurser som leder fram till examen, generell examen inom huvudområde, yrkesexamen eller båda. Kurser som ingår och programmets examensbenämning framgår av programmets utbildningsplan.

Yrkesamina (inklusive eventuell inriktning inom specialistjuksköterskeexamen och teknikområde inom högskoleingenjörsexamen), samt programspecifik högskoleexamen uppnås endast inom ramen för utbildningsprogram.

Bedömningsområde 1	Generell beskrivning	Samråd	Bedömningsområde 1	Generell beskrivning	Samråd	Bedömningsområde 1	Generell beskrivning	Samråd
Bedömningsgrund 1.1	Ansvarig institution för ämnet är föreslagen	Ja	Bedömningsgrund 1.1	Ansvarigt ämne för huvudområdet är föreslaget.	Ja	Bedömningsgrund 1.1	Ansvarigt ämne för utbildningsprogrammet är föreslaget	Ja
Bedömningsgrund 1.2	Ämnets namn (både på svenska och engelska) är kortfattat, Ja speglar ämnets innehåll och är hållbart över längre tid.	Ja	Bedömningsgrund 1.2	Om avgränsningen och definitionen av huvudområdet inte är detsamma som för ett ämne finns huvudområdets namn (både på svenska och engelska) angivet. Namnet är kortfattat, speglar huvudområdets innehåll och är hållbart över längre tid.	Ja	Bedömningsgrund 1.2	Namnet (både på svenska och engelska) speglar utbildningsprogrammets innehåll och är hållbart över längre tid.	Ja
Bedömningsgrund 1.3	Det finns en definition för ämnet. Den är kortfattad (normalt Ja inte mer än 100 ord) och preciserar ämnets kärna. Om möjligt ska definitionen vara utformad så att den kan förstås även av andra än specialister inom ämnet. Eventuell lokal profilering för ämnet vid högskolan ska framgå.	Ja	Bedömningsgrund 1.3	Om avgränsningen och definitionen av huvudområdet inte är detsamma som för ett ämne finns en huvudområdesdefinition. Definitionen är kortfattad (normalt inte mer än 100 ord) och preciserar huvudområdets kärna.	Ja	Bedömningsgrund 1.3	Ej tillämpbar vid ansökan om inrättande av utbildningsprogram.	
Bedömningsgrund 1.4	Det finns en mer utförlig ämnesbeskrivning (normalt inte mer än 300 ord).	Ja	Bedömningsgrund 1.4	Om avgränsningen och definitionen av huvudområdet inte är detsamma som för ett ämne finns en mer utförlig huvudområdesbeskrivning (normalt inte mer än 300 ord).	Ja	Bedömningsgrund 1.4	En beskrivning av utbildningsprogrammets innehåll visar att innehållet har en rimlig omfattning och djup samt är väl avgränsat.	Ja
Bedömningsgrund 1.5	Ämnet har adekvat klassificering i utbildningsområde (regeringens indelningsgrund för tilldelning av resurser) samt i nationell ämnesgrupp (enligt SCB).		Bedömningsgrund 1.5	Huvudområdet har en adekvat inplacering i SCB huvudområdesgrupp.		Bedömningsgrund 1.5	Ej tillämpbar vid ansökan om inrättande av utbildningsprogram.	
Bedömningsgrund 1.6	Det finns en angivelse om planerat antal studenter	Ja	Bedömningsgrund 1.6	Det finns en angivelse om planerat antal studenter	Ja	Bedömningsgrund 1.6	Det finns en angivelse om planerat antal studenter	Ja
			Bedömningsgrund 1.7	Examensnivå är angiven	Ja	Bedömningsgrund 1.7	Utbildningsprogrammet har en relevant examen (kan innefatta både generell examen samt yrkesexamen) i relation till dess innehåll och kunskapsnivå. Om ny generell examen ska inrättas görs ansökan för examen enligt separata anvisningar	Ja
						Bedömningsgrund 1.8	Om utbildningsprogrammet ger examen i huvudområde som är del av ett område för masterexamen där högskolan har examenstillstånd ska utbildningsprogrammets innehåll vara relevant för definitionen för aktuellt område för examenstillståndet.	Ja
Bedömningsområde 2	Behov av ämnet vid institutionen och Högskolan Dalarna	Samråd	Bedömningsområde 2	Behov av huvudområdet vid institutionen och Högskolan Dalarna	Samråd	Bedömningsområde 2	Behov av utbildningsprogrammet vid institutionen och Högskolan Dalarna	Samråd
Bedömningsgrund 2.1	Det finns ett behov av att inrätta ämnet vid Högskolan Dalarna, relaterat till institutionens och lärosätets utbildningsutbud samt till högskolans strategi.	Ja	Bedömningsgrund 2.1	Det finns ett behov av att inrätta huvudområdet vid Högskolan Dalarna, relaterat till institutionens och lärosätets utbildningsutbud samt till högskolans strategi.	Ja	Bedömningsgrund 2.1	Det finns ett behov av att inrätta utbildningsprogrammet vid Högskolan Dalarna, relaterat till institutionens och lärosätets utbildningsutbud samt till högskolans strategi.	Ja
Bedömningsområde 3	Lärarkapacitet och lärarkompetens	Samråd	Bedömningsområde 3	Lärarkapacitet och lärarkompetens	Samråd	Bedömningsområde 3	Lärarkapacitet och lärarkompetens	Samråd
Bedömningsgrund 3.1	Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning som ska genomföras inom ämnet och den forskningsanknytning som erfordras.	Ja	Bedömningsgrund 3.1	Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning som ska genomföras inom huvudområdet och den forskningsanknytning som erfordras.	Ja	Bedömningsgrund 3.1	Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till den utbildning som ska genomföras inom utbildningsprogrammet och den forskningsanknytning som erfordras.	Ja

Bedömningsområde 4	Utbildningsmiljö, forskningsanknytning och kvalitetsarbete	Samråd	Bedömningsområde 4	Utbildningsmiljö, forskningsanknytning och kvalitetsarbete	Samråd	Bedömningsområde 4	Utbildningsmiljö, forskningsanknytning och kvalitetsarbete	Samråd
Bedömningsgrund 4.1	Det finns en sammanhållen vetenskaplig/konstnärlig utbildningsmiljö med koppling till en eller flera levande forskningsmiljöer inom ämnet och vid högskolan, där det bedrivs forskning som knyter an till den utbildning ämnet ansvarar för. Det finns en tydlig beskrivning av hur forskningsanknytning av kurser sker.		Bedömningsgrund 4.1	Ämnet som ansvarar för huvudområdet säkerställer att det finns en sammanhållen vetenskaplig/konstnärlig utbildningsmiljö med koppling till en eller flera levande forskningsmiljöer med relevans för huvudområdet. Det finns en tydlig beskrivning av hur forskningsanknytning av kurserna inom huvudområdet sker. <i>Denna bedömningsgrund gäller endast huvudområde som inte är kopplat till program, samt huvudområde som inte har samma avgränsning och definition som ett ämne.</i>		Bedömningsgrund 4.1	Ämnet som ansvarar för utbildningsprogrammet säkerställer att det finns en sammanhållen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad utbildningsmiljö, med koppling till en eller flera levande forskningsmiljöer som är relevanta för utbildningsprogrammets profil. Det finns en tydlig beskrivning av hur forskningsanknytning av kurserna i utbildningsprogrammet sker.	
Bedömningsgrund 4.2	Det finns samverkan med det omgivande samhället som bidrar till utbildningens kvalitet och till förberedelse för arbetslivet inom den utbildning ämnet ansvarar för		Bedömningsgrund 4.2	Ämnet som ansvarar för huvudområdet säkerställer att det finns samverkan med det omgivande samhället i de ämnen vars kurser konstituerar huvudområdet som bidrar till utbildningens kvalitet och till förberedelse för arbetslivet. <i>Denna bedömningsgrund gäller endast huvudområde som inte är kopplat till program, samt huvudområde som inte har samma avgränsning och definition som ett ämne.</i>		Bedömningsgrund 4.2	Inom utbildningsprogrammet sker samverkan med det omgivande samhället som bidrar till utbildningens kvalitet och till förberedelse för arbetslivet.	
Bedömningsgrund 4.3	Det finns möjlighet för studentinflytande, där ämnesansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan personal verkar för att studenterna tar aktiv del i arbetet med att utveckla all utbildning ämnet ansvarar för.		Bedömningsgrund 4.3	Ämnet som ansvarar för huvudområdet säkerställer att det finns möjlighet för studentinflytande, där ämnesansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan personal verkar för att studenterna tar aktiv del i arbetet med att utveckla kurserna inom huvudområdet. <i>Denna bedömningsgrund gäller endast huvudområde som inte är kopplat till program, samt huvudområde som inte har samma avgränsning och definition som ett ämne.</i>		Bedömningsgrund 4.3	Planering finns för studentinflytande, där programansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan personal verkar för att studenterna tar aktiv del i arbetet med att utveckla kurserna inom utbildningsprogrammet.	
Bedömningsgrund 4.4	Ett genomtänkt arbete bedrivs för att vidmakthålla och utveckla kvaliteten inom den utbildning ämnet ansvarar för		Bedömningsgrund 4.4	Ämnet som ansvarar för huvudområdet säkerställer att det finns ett genomtänkt arbete för att vidmakthålla och utveckla kvaliteten i kurserna inom huvudområdet samt säkring av examensmålen. <i>Denna bedömningsgrund gäller endast huvudområde som inte är kopplat till program, samt huvudområde som inte har samma avgränsning och definition som ett ämne.</i>		Bedömningsgrund 4.4	I ämnet som ansvarar för programmet bedrivs ett genomtänkt arbete för att vidmakthålla och utveckla kvaliteten i kurserna i utbildningsprogrammet samt säkring av examensmålen	
						Bedömningsgrund 4.5	Till utbildningsprogrammet finns ett programråd där programansvarig lärare, kursansvariga lärare och annan personal, tillsammans med representanter från programmets avnämare och studenter tar aktiv del med att utveckla programmets innehåll.	
Bedömningsområde 5	Ekonomi och infrastruktur	Samråd	Bedömningsområde 5	Ekonomi och infrastruktur	Samråd	Bedömningsområde 5	Ekonomi och infrastruktur	Samråd
Bedömningsgrund 5.1	Ekonomiska resurser finns för att med hög kvalitet kunna genomföra planerad utbildning	Ja	Bedömningsgrund 5.1	Ekonomiska resurser finns för att med hög kvalitet kunna genomföra planerad utbildning	Ja	Bedömningsgrund 5.1	Ekonomiska resurser finns för att med hög kvalitet kunna genomföra utbildningsprogrammet	Ja
Bedömningsgrund 5.2	Det finns förutsättningar för en stabil och ändamålsenlig infrastruktur för kurser inom ämnet.		Bedömningsgrund 5.2	Det finns förutsättningar för en stabil och ändamålsenlig infrastruktur för kurserna inom huvudområdet.		Bedömningsgrund 5.2	Det finns förutsättningar för en stabil och ändamålsenlig infrastruktur för utbildningsprogrammet	
			Bedömningsområde 6	Kurser, säkring av examensmål och vidare studier	Samråd	Bedömningsområde 6	Utbildningsplan, säkring av examensmål och vidare studier	Samråd
			Bedömningsgrund 6.1	Det finns en genomtänkt utbildningsbeskrivning med kursutbud som leder fram till avsedd examen i huvudområdet. <i>Denna bedömningsgrund gäller endast huvudområde som inte är kopplat till program.</i>		Bedömningsgrund 6.1	Det finns förslag till utbildningsplan, kursplaner för befintliga kurser och kortfattad beskrivning av nya kurser i utbildningsprogrammet. Examensbenämningen framgår av utbildningsplanen. För högskoleingenjörsexamen finns teknikområde angivet i utbildningsplanen. För specialistsjuksköterskeexamen finns inriktning angiven i utbildningsplanen.	
			Bedömningsgrund 6.2	Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnår nationella examensmål, genom en progression av kunskaper, färdigheter och förhållningssätt. <i>Denna bedömningsgrund gäller endast huvudområde som inte är kopplat till program.</i>		Bedömningsgrund 6.2	Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna kan uppnå nationella och eventuella lokala mål för utbildningen	
			Bedömningsgrund 6.3	Den examen som avses berättigar studenterna till vidare studier. För högskoleexamen har möjligheterna till fortsatta studier mot kandidatexamen vid Högskolan Dalarna beskrivits.		Bedömningsgrund 6.3	Utbildningsprogrammet förbereder studenterna för vidare studier. För program som leder till högskoleexamen har möjligheterna till fortsatta studier mot kandidatexamen vid Högskolan Dalarna beskrivits.	
						Bedömningsgrund 6.4	Det finns tydliga och rimliga förkunskapskrav för antagning till utbildningsprogrammet	
						Bedömningsgrund 6.5 (gäller endast utbildningsprogram som leder till generell examen samt för utbildningsprogram som leder till både generell examen samt yrkesexamen)	De kurser som inte ingår i utbildningsprogrammets huvudområde har en tydlig roll i utbildningsprogrammet.	

Bedömningsområde 7	Utrymme, attraktionskraft samt samhällsrelevans	Samråd
Bedömningsgrund 7.1	Det finns utrymme för utbildningsprogrammet sett till utbudet vid andra lärosäten nationellt och internationellt (vid planerad internationell antagning), samhällsutveckling samt vetenskaplig utveckling.	Ja
Bedömningsgrund 7.2	Det finns ett tillräckligt stort rekryteringsunderlag för utbildningsprogrammet, bland en eller flera definierade målgrupper	Ja
Bedömningsgrund 7.3	Breddad rekrytering kan tillämpas på ett meningsfullt sätt vid planering av rekrytering och antagning av studenter.	Ja
Bedömningsgrund 7.4	Utbildningsprogrammet är relevant ur ett samhällsperspektiv – regionalt, nationellt och/eller internationellt	Ja
Bedömningsområde 8	Arbetslivsanknytning, hållbar utveckling, jämställdhet och internationalisering	Samråd
Bedömningsgrund 8.1	Utbildningen är användbar och förbereder studenterna för arbetslivet.	
Bedömningsgrund 8.2	Inom utbildningsprogrammet sker relevant samverkan med det omgivande samhället	
Bedömningsgrund 8.3	Utbildningsprogrammet rymmer inslag av hållbar utveckling samt jämställdhet i enlighet med lärosätets mål.	
Bedömningsgrund 8.4	Utbildningsprogrammet behandlar internationella förhållanden inom utbildningens område på ett systematiskt och meningsfullt sätt.	
Bedömningsgrund 8.5	Om så är relevant har studenter inom utbildningsprogrammet möjlighet att bedriva studier utomlands. Detta gäller framförallt utbildningsprogram på grundnivå som leder till generell examen men kan även gälla vissa yrkesexamina.	

Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad höstterminstart

Denna tidsplan är en ungefärlig uppskattning av hur lång tid arbetet kan ta, tidsplanen kan med fördel förkortas om det finns möjlighet. Innan arbetet med att ansöka om inrättande av utbildningsprogram ska kontakt tas med UFN:s nämndkansli ufn@du.se. Tidsplanen kan behöva justeras om extern sakkunniggranskning ska genomföras. **Observera att denna tidsplan kan komma att justeras ytterligare efter verksamhetsstödet översyn**

År 1	
Augusti/september	Framläggning i institutionsledningsråd
Augusti/september	Strategiskt samråd i RL
September/oktober	Förhandspresentation för UFN
Oktober-februari	Utarbetande av ansökan
År 2	
Januari	XU behandlar ansökan
Februari	UFN behandlar ansökan
Mars	Rektorsbeslut, inrättande av utbildningsprogram
Mars/april	UFN fastställer utbildningsplan
April – september	Samtal med kommunikation om planering av programsida samt eventuella marknadsföringsinsatser
April – november	Utarbetande av nya kurser
1 oktober	Högskolan meddelar Svenska Institutet vilka program vi erbjuder på engelska kommande år (för att möjliggöra stipendieansökningar)
15 oktober	Ansökningsperiod öppnar på University Admissions (internationell antagning)
Oktober – november	Nationella studentmässor för marknadsföring av högskolans utbildning med nationell antagning.
December	Rektorsbeslut, utbildningsutbud för höstterminen nästa år
År 3	
15 februari	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se (utbildningar till specialistsjuksköterska och barnmorska)
15 mars	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se
Augusti	Programstart

Tidsplan för inrättande av utbildningsprogram med planerad vårterminstart

Denna tidsplan är en ungefärlig uppskattning av hur lång tid arbetet kan ta, tidsplanen kan med fördel förkortas om det finns möjlighet. Innan arbetet med att ansöka om inrättande av utbildningsprogram ska kontakt tas med UFN:s nämndkansli ufn@du.se. Tidsplanen kan behöva justeras om extern sakkunniggranskning ska genomföras. **Observera att denna tidsplan kan komma att justeras ytterligare efter verksamhetsstödets översyn**

År 1	
Maj/juni	Framläggning i institutionsledningsråd
Maj/juni	Strategiskt samråd i RL
Juni/augusti	Förhandspresentation för UFN
Augusti/november	Utarbetande av ansökan
År 2	
November	XU behandlar ansökan
December	UFN behandlar ansökan
Januari	Rektorsbeslut, inrättande av utbildningsprogram
Februari	UFN fastställer utbildningsplan
Februari-maj	Samtal med kommunikation om planering av programsida samt eventuella marknadsföringsinsatser
Februari-maj	Utarbetande av nya kurser
Maj	Rektorsbeslut, utbildningsutbud för vårterminen nästa år
1 juni	Ansökningsperiod öppnar på University Admissions (internationell antagning)
15 augusti	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se (utbildningar till specialistsjuksköterska och barnmorska) ¹
15 september	Ansökningsperiod öppnar på antagning.se
År 3	
Januari	Programstart

¹ I de fall högskolan har något utbildningsprogram som ska finnas med i denna antagningsomgång